

תצפית גידול דלפיניום בלו דונה בערבה

מעין פלוס קטרון, אבי אושרוביץ, נאוה פיטשון - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית תמר
יאיר נשרי - לה"ד נגב, שה"מ משרד החקלאות ופיתוח הכפר

כתובת המחברת: maayank@arava.co.il

תקציר

ענף פרחי הקטיף בערבה מושתת על מגוון פרחי קטיף מצומצם. תנאי האקלים הייחודיים של הערבה מחייבים אותנו לחזור ולבחון מספר גידולי פרחים שהיו נפוצים בערבה בעבר, ובשנים האחרונות חדלו לגדלם מסיבות שונות.

דלפיניום בלודונה (Delphinium Blue dona) גדל בערבה בעבר בהיקף דונמים מצומצם. הדלפיניום שייך למשפחת הנוריתיים במין זה ישנם כ- 300 זנים שונים, הנפוצים בחצי הכדור הצפוני. מספר מינים משמשים גם כפרחי קטיף. הדלפיניום דורש טמפרטורות מתונות לצימוח, ופורח במהלך החורף. במהלך העונות האחרונות נבחן גידול הדלפיניום במועדי שתילה שונים, בבתי גידול שונים, עם קיטום ובלעדיו. הנחת היסוד שלנו הייתה שמזג האוויר הנוח השורר בערבה יאפשר ריכוז של גל פרחים מרכזי בתחילת החורף, ואולי אף גל נוסף במהלך חודש מרס בו מחירי הדלפיניום בד"כ גבוהים. בעונה קודמת (2013/14) נערכה בתחנת יאיר תצפית לבחינת גידול זה במספר מועדי שתילה, עם קיטום ובלעדיו, לבחינת האפשרות להעלאת יבול הפרחים. מתוצאות התצפית עולה כי השפעת הקיטום על יבול הפרחים הייתה שונה בכל מועדי השתילה. בעונת הגידול 2015/16 נבחנה פעם נוספת השפעת הקיטום וטיפול גייברלין לזירוז הצמחים לאחר הקיטום. לא נמצאה תרומה לטיפול הגייברלין ולטיפול הקיטום. יותר מכך, מספר הגבעולי הפריחה בטיפול הביקורת היה גבוה יותר. מוצע לבחון בניסוי המשך טיפולי גייברלין גם בצמחים ללא קיטום ובמינונים גבוהים יותר, למידת השפעתם על הקדמת וריכוז גל הפריחה.

מבוא

ענף פרחי הקטיף בערבה מושתת על מספר פרחי קטיף מצומצם. תנאי האקלים הייחודיים של הערבה מחייבים אותנו לחזור ולבחון מספר גידולי פרחים שהיו נפוצים בערבה בעבר ובשנים האחרונות חדלו המגדלים לגדלם מסיבות שונות. אחד המינים אותו בחנו פעם נוספת הוא הדלפיניום.

הדלפיניום שייך למשפחת הנוריתיים במין זה ישנם כ- 300 זנים שונים, נפוצים בחצי הכדור הצפוני. מספר מינים משמשים גם כפרחי קטיף. הזן הנפוץ בקרב מגדלי הדלפיניום בערבה הינו דלפיניום בלודונה (Delphinium Blue Dona). עבודות העבר התמקדו במבחני זנים של דלפיניום (צוברי וכרמי, 2002). בעונה שעברה גידלנו את הדלפיניום בחממה, לאחר שראינו כי הגידול בבית רשת הביא לדחייה במועד תחילת הפריחה, בחנו קיטום וטיפול בגייברלין לקבלת גל קטיף מוקדם ומספר פרחים גבוה במרכז החורף (פלוס קטרון וחובי, 2016).

מין זה דורש טמפרטורות מתונות לצימוח ופורח באופן מיטבי במהלך החורף. הנחת היסוד שלנו הייתה שמזג האוויר הנוח השורר בערבה יאפשר ריכוז של גל פרחים מרכזי בתחילת החורף ואולי אף גל נוסף במהלך חודש מרס בו מחירי הדלפיניום בד"כ גבוהים.

במהלך עונת 2015/16 נבחן גידול הדלפיניום בטיפול קיטום, להגדלת מספר הפרחים וטיפול בגייברלין להקדמת גל הפריחה הראשון.

שיטות וחומרים

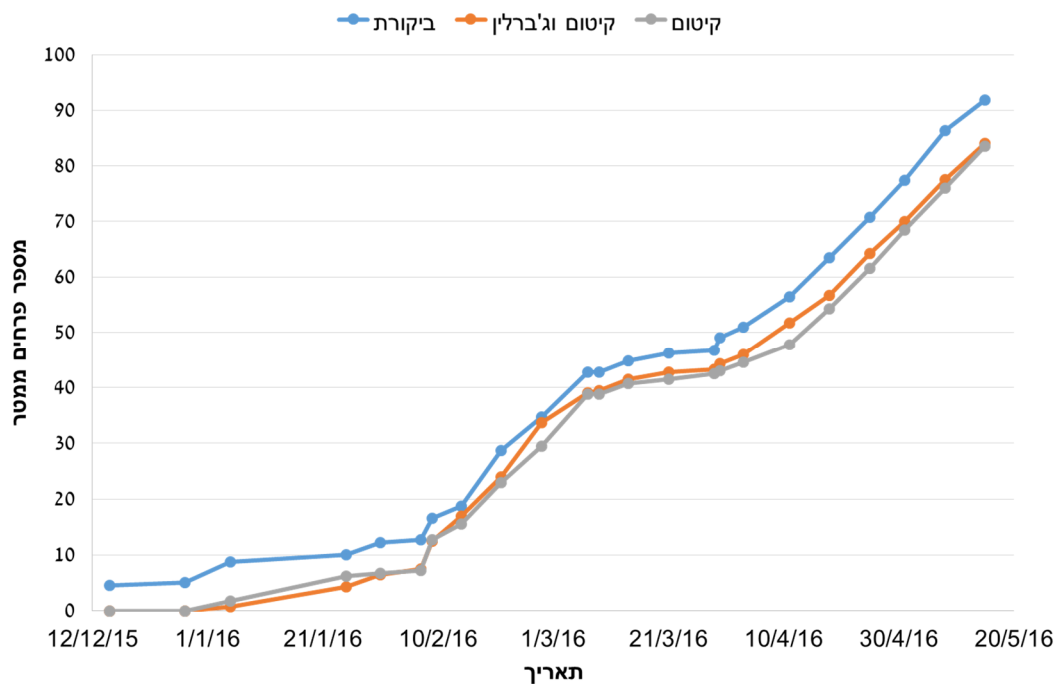
שתילי דלפיניום שנתקבלו ממשלתל חישתיל נשתלו (07/10/15) בבית צמיחה מחופה פוליאיתילן בתחנת יאיר. הגידול נעשה בקרקע מקומית בעומד של 20 גושי שתילה? למטר. קיטום התבצע בתאריך 25/11/15 למחצית מהערוגה. מחצית מהערוגה הקטומה טופלה (03/12/15) בגיברלין במינון של 125 ח"מ. בחלקת הניסוי סומנו 3 חלקות בנות 1 מטר מהן נקטפו הפרחים ונדגמו. המדדים שנאספו: אורך ומשקל גבעול הפריחה, אורך תפרחת, מספר פרחים למ"ר.

תוצאות

בחלקות ללא קיטום החל הקטיף כשבועיים מוקדם יותר (טבלה 1). מתן הגיברלין לא תרם להקדמה במועד תחילת הקטיף. מספר פרחים שנקטף מהחלקות לא נבדל בין הטיפולים. כמו כן, לא היו הבדלים בין הטיפולים בכל מדדי האיכות הנוספים.

טבלה 1: יבול הפרחים ואיכותם

טיפול	תאריך תחילת קטיף	מספר פרחים	אורך (ס"מ)	משקל (גרם)	קוטר גבעול (מ"מ)	אורך תפרחת (ס"מ)
ביקורת	15/12/2015	90.2	89.3	51	5.4	23.2
קיטום + גיברלין	05/01/2016	84.0	89.5	53	5.5	23.8
קיטום	05/01/2016	83.5	88.4	51	5.4	22.9

איור 1: מספר פרחים מצטבר במועדי הקטיף השונים

חלקות הצמחים שלא נקטמו נקטפו שבועיים לפני תחילת הקטיף בחלקות שעברו קיטום (איור 1). הקיטום הפחית את יבול הפרחים המצטבר לכל תקופת הקטיף. גל הפריחה השני החל רק לקראת סוף חודש מרץ בכל הטיפולים.

סיכום

שתילה בתחילת חודש אוקטובר אכן הביאה לקטיף של מחצית היבול עד סוף חודש מרץ. ההנחה כי קיטום יגביר את מספר הפרחים בגל הפריחה הראשון נמצאה כלא נכונה. מספר הפרחים בטיפול הביקורת היה מעט גדול יותר מיתר הטיפולים. טיפול הגייברלין שניתן לא השפיע על מועד תחילת הפריחה בחלקות שעברו קיטום ולא השפיע על אורך הפרחים שהתקבלו. מוצע לבחון טיפולי גייברלין במינונים גבוהים יותר למידת השפעתם על הקדמת וריכוז גל הפריחה.

הבעת תודה

אנו מודים לקק"ל על עזרתה במימון המחקר.

מקורות

צוברי ג', כרמי ש', 2002. תצפית זני דלפיניום. סיכום עונת המחקרים בערבה 2001/2. מו"פ ערבה תיכונה וצפונית.

פלוס קטרון מ', פיטשון נ', אושרוביץ א', נשרי י', 2016. תצפית גידול דלפיניום בלו דונה בערבה. סיכום עונת המחקרים 2014/15. מו"פ ערבה תיכונה וצפונית.

Re introduction of Delphinium at the Arava

Maayan Plaves- Kitron, Nava Pitshon, Avi Usherovitz – Northern and Central Arava-Tamar R&D
Yair Nishri - The agricultural extension service (Sha'am), Ministry of Agriculture and Rural Development
Writer address: maayank@arava.co.il
Keywords: Cut flower